

Chambre des Représentants.

SESSION DE 1925-1926.

Proposition de loi interprétative des dispositions de la loi sur les séquestres
au sujet des biens des femmes belges.

DÉVELOPPEMENTS.

MESSIEURS,

Lorsque le législateur, contraint par la nécessité de recouvrer à charge de l'Allemagne ce qui nous était légitimement dû pour réparer les dommages résultant d'une guerre injuste, rédigea la loi du 17 novembre 1921 sur le séquestre et la liquidation des biens des ressortissants allemands, il prit soin de limiter son application et d'en exclure les biens dont la liquidation eut constitué une iniquité sans excuse.

C'est ainsi que dans l'article 4, il déclare qu'il n'y a pas lieu de placer sous séquestre les biens propres des femmes mariées qui ont perdu la nationalité belge uniquement par l'effet de leur mariage, antérieur au 4 août 1914, à condition qu'elles n'aient, au cours de la guerre, participé à aucun acte hostile à la Belgique ou à ses alliés. Même exception — ou plus exactement même retour du droit commun — pour les femmes des districts d'Eupen et de Malmedy.

Ce texte paraissait assez clair. Malheureusement la disposition finale de l'article 4 en est venu obscurcir la portée. Sont considérés comme propres au point de vue des 3° et 4° ci-dessus, dit-elle, les biens que la femme possédait au jour de la célébration du mariage ou qui lui sont échus à titre de succession. Il est difficile de comprendre le motif de cette restriction. La seule indication qu'on trouve à cet égard dans les travaux et discussions parlementaires est la crainte de la fraude. Il semble pourtant incontestable qu'en cas de fraude, c'est-à-dire d'attribution à la femme de biens appartenant en réalité au mari, le séquestre devrait être rigoureusement maintenu.

Mais hors ce cas, si la sincérité des déclarations de la femme belge n'est pas contestée, pourquoi lui enlever une partie quelconque de son avoir ? Pourquoi surtout créer une nouvelle notion des biens propres, différente de celle consacrée

par le Code civil ? Pourquoi retrécir la notion des biens propres, alors qu'il faudrait plutôt l'élargir ? Pourquoi les biens échus par succession sont-ils sacrés, et ceux gagnés par le travail ne le sont-ils pas ? Pourquoi la femme cesse-t-elle d'avoir droit à sa part de communauté ? Des difficultés d'interprétation devaient naturellement s'en suivre, et alors que ce texte ne visait que la femme mariée sous le régime de la communauté, on a émis la prétention de l'appliquer à la femme séparée de biens et on lui a contesté la propriété de ses économies personnelles !

Ce n'est pas la seule anomalie de l'application de la loi sur les séquestres. La loi du 15 mai 1922, sur la perte ou l'acquisition de la nationalité, dans sa disposition transitoire, autorisait les femmes belges qui avaient perdu la nationalité d'origine à raison de leur mariage, à recouvrer la qualité de Belge moyennant déclaration à faire dans certains délais.

Un grand nombre de nos compatriotes usèrent de cette faculté et sont donc redevenues indiscutablement Belges. L'une des conséquences de leur nouvel état était, paraissait-il, d'être *sublevées* des mesures prises contre les ressortissants « allemands ».

Diverses décisions de justice, et notamment un arrêt de la Cour de cassation du 3 juillet 1924, en ont décidé autrement. Se fondant sur ce que la loi de 1922, déclare que le recouvrement de la qualité de Belge n'a d'effet que pour l'avenir, elles décident que le séquestre a été valablement mis sur les biens de ces femmes mariées et que la liquidation doit valablement s'en poursuivre. Nous ne contestons pas la première déduction, il est clair qu'aussi longtemps que ces femmes du chef de leur mariage étaient Allemandes, les mesures prises à l'égard de leurs biens étaient parfaitement légales ; mais la seconde déduction nous paraît abusive. Du jour où les pseudo-Allemandes sont redevenues Belges, la liquidation de leurs biens au profit du Trésor et à la décharge de l'Empire allemand apparaît comme une iniquité.

C'est pour mettre fin à ces controverses que nous proposons de supprimer le paragraphe final de l'article 4 dans la loi de 1921 et de le remplacer par la disposition suivante conçue en termes généraux pour éviter toute nouvelle interprétation contraire à l'équité.

J. DESTRÉE.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

ZITTINGSJAAR 1925-1926.

**Wetsvoorstel tot verklaring van de bepalingen der wet op de sequestratie
in zake de goederen van Belgische vrouwen.**

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

Toen de wetgever, — gedrongen door de noodzakelijkheid van, ten laste van Duitschland, in te vorderen wat ons billijkerwijze verschuldigd was om de schade uit een onrechtvaardigen oorlog gesproten te herstellen, — de wet van 17 November 1921 maakte op de sequestratie en de verevening van de goederen der Duitsche onderhoorigen, droeg hij er zorg voor de toepassing er van te beperken en daarvan uit te sluiten de goederen wier verevening een onverschoonbare onrechtmatigheid zou uitmaken.

Alzoo zegt hij, in artikel 4, dat er geen grond voor is onder sequestratie te stellen de eigen goederen van de gehuwde vrouw, die hare Belgische nationaliteit alleen verloren heeft door haar huwelijk, gesloten vóór 4 Augustus 1914, mits zij, tijdens den oorlog, niet deelgenomen heeft aan een tegen België of zijne geallieerde vijandige handeling. Zelfde uitzondering — of juister, zelfde terugkeer tot het gemeen recht — voor de vrouwen uit de districten Eupen en Malmédy.

Deze tekst scheen tamelijk klaar. Ongelukkiglijk, is de slotbepaling van artikel 4 de beteekenis er van komen verduisteren. « Worden, zegt zij, als eigen goederen, voor de toepassing van de n°s 3e en 4e van dit artikel beschouwd, de goederen, welke de vrouw bezat op den dag der voltrekking van het huwelijk of welke haar gedurende het huwelijk bij erfopvolging worden toebedeeld. »

Het is bezwaarlijk de reden van deze beperking te vatten. De eenige aanduiding welke men dienaangaande vindt in de parlementaire werkzaamheden en behandelingen is de vrees voor het bedrog. Het schijnt echter onbetwistbaar dat, in geval van bedrog, te weten van toekenning aan de vrouw van goederen die

eigenlijk den man behooren, de sequestratie streng zou moeten gehandhaafd worden.

Doch buiten dit geval, bijaldien de oprechtheid der aangiften van de Belgische vrouw niet betwist wordt, waarom haar eenig gedeelte van haar bezit ontnemen? Waarom, vooral, een nieuw begrip scheppen van de eigen goederen, verschillend van het begrip door het Burgerlijk Wetboek gevestigd? Waarom het begrip van eigen goederen verenigen, als wanneer men het eerder zou moeten verruimen? Waarom zijn de bij erfopvolging vervallen goederen geheiligd, en waarom zijn die, welke men door den arbeid heeft verworven, het niet? Waarom houdt voor de vrouw het recht op van haar aandeel te hebben in de gemeenschap?

Daaruit moesten natuurlijk moeilijkheden van interpretatie voortvloeien, en waar deze tekst slechts de vrouw bedoelde gehuwd onder de regeling der gemeenschap, heeft men zich gaan inbeelden hem toe te passen op de van goederen gescheiden vrouw en heeft men haar den eigendom betwist van hare persoonlijke spaarpenningen!

Dit is niet de eenige ongerijmdheid van de toepassing der wet op de sequestratie. De wet van 15 Mei 1922 op het verlies of het verkrijgen der nationaliteit, machtigde, in hare overgangsbepaling, de Belgische vrouw welke de oorspronkelijke nationaliteit had verloren om reden van haar huwelijk, de hoedanigheid van Belg terug te bekomen mits verklaring af te leggen binnen zekere termijnen.

Een groot gedeelte van onze landgenooten hebben van die mogelijkheid gebruik gemaakt en zijn dus onbetwistbaar opnieuw Belg geworden. Een der gevolgen van hun nieuwen staat was, naar het scheen, van verschoond te zijn van de maatregelen tegen de « Duitsche » onderhoorigen getroffen.

Onderscheidene rechterlijke beslissingen, en inzonderheid een arrest van het Hof van Cassatie d. d. 3 Juli 1924, hebben er anders over beschikt. Zieh steunende op het feit dat de wet van 1922 verklaart : dat de herkrijging van de hoedanigheid van Belg slechts eenig gevolg heeft voor de toekomst, beslissen zij dat de sequestratie op geldige wijze werd gelegd op de goederen van deze gehuwde vrouwen en dat de verevening daaruit op geldige wijze moet voortvloeien.

Wij betwisten geenszins de eerste afleiding; het is klaar dat, zoolang deze vrouwen uit hoofde van haar huwelijk Duitsch waren, de tegen hare goederen getroffen maatregelen volkomen wettig waren; doch de tweede afleiding schijnt ons verkeerd te zijn. Van den dag af dat de schijn-Duitschers opnieuw Belg zijn geworden, schijnt de verevening van hunne goederen ten bate van de Schatkist en ter ontlasting van het Duitsche Keizerrijk, een onrechtvaardige zaak te zijn.

Het is om aan die twistpunten een eind te maken, dat wij voorstellen de slot-alinea van artikel 4 in de wet van 1921 te doen wegvallen en ze te vervangen door de volgende bepaling die in algemeene bewoordingen is gevat, ten einde nieuwe verklaringen, in strijd met de rechtvaardigheid, te vermijden.

JULES DESTRÉE.

CHAMBRE
des Représentants.

KAMER
der Volksvertegenwoordigers.

**Proposition de loi interprétative des
dispositions de la loi sur les sé-
questres au sujet des biens des
femmes belges.**

**Wetsvoorstel tot verklaring van de
bepalingen der wet op de sequestra-
tie in zake de goederen van Bel-
gische vrouwen.**

ARTICLE UNIQUE.

Le paragraphe final de l'article 4 de
la loi du 17 novembre 1921 est rem-
placé par la disposition suivante :

« Le séquestre des biens des femmes
de naissance belge, ayant perdu la
nationalité par leur mariage mais
l'ayant recouvrée selon la loi du
15 mai 1922, sera levé à la requête des
intéressées et cessera, dès l'instant de
l'ordonnance, de produire aucun effet. »

EENIG ARTIKEL.

De slotparagraaf van artikel 4 der
wet van 17 November 1921 wordt ver-
vangen door de volgende bepaling :

« De sequestratie van de goederen
der in België geboren vrouwen, die,
na door haar huwelijk de nationaliteit
te hebben verloren, dezelve op grond
der wet van 15 Mei 1922 hebben terug-
bekomen, wordt opgeheven ten verzoeke
van de belanghebbenden en heeft geen
het minste gevolg meer van zoodra het
bevel is uitgesproken. »

J. DESTREE.

E. VAN DIEVOET.

JULES PONCELET.

P. DAVID.

JENNISSEN.

MAX HALLET.